

מערך שיעור

הקמת בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל

עוגני השיעור

שכבתגיל: כיתה ד'

ציר מוביל: מחלום להגשמה - מקימים מדינה

רעיון מרכזי: הקמת בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל

נושא: הקמת בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל

מיומנויות:

1. אוריינות לשונית: הבעה בכתב ובעל-פה, הקשבה
2. חשיבה יצירתית: יצירה אומנותית
3. התנהלות חברתית או מודעות חברתית: שיתוף, הקשבה.
4. טיפוח זהות ציונית דתית.

ערכים וסוגיות לדין:

זיקה לארץ ושייכות

בין-תחומיות: אומנויות, תנ"ך, היסטוריה, שפה

מהות וחיבור למקורות:

- נבואות השיבה לציון:
- "וְשָׁבוּ בָנִים לְגְבוּלָם" (ירמיהו ל"א, טז).
- "וְנָטְעוּ כְרָמִים... וְנָטְעוּ עֲלֵי אֲדָמָתָם" (עמוס ט', יד-טו).
- חזון ישעיהו: "כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה, וְדָבַר ה' מִירוּשָׁלַם" (ישעיהו ב', ג).
- הרב קוק: "הציונות אינה רק עניין מדיני... היא תהליך אלוהי של שיבת עם ישראל לארצו".
- ◆ דגש ערכי-אמוני
- הקמת המדינה כחלק מהגאולה - לראות בהקמת מדינת ישראל לא רק מימוש של חזון מדיני אלא שלב בתהליך הגאולה.
- קשר בין חלום למצווה - הציונות היא לא רק "חלום לאומי" אלא גם מימוש מצוות יישוב הארץ.
- רציפות הדורות - הדורות לפני קיוו, אנחנו זוכים לראות את ההגשמה ותפקידנו להמשיך את הבנייה.

מטרות: לעורר סקרנות וליצור חיבור אישי לנושא.

הכרת מושגים: ציונות, בית לאומי; הכרת דמותו של הרצל והקשר לארץ ישראל

מה עושים?

1. חלומות אישיים
המורה שואל: מהם החלומות האישיים שלכם?
התלמידים כותבים חלום אישי על פתק. תולים את הפתקים על חבל בכיתה.
(אם תלמיד בוחר שהחלום יהיה פרטי - מבקשים ממנו שיכתוב חלום שהוא חולם עבור המדינה, הכיתה או עם ישראל).
2. החלום הלאומי - מה זה לאום?
המורה מסביר: לאום הוא קבוצה של אנשים בעלי שפה, תרבות והיסטוריה משותפת, שמרגישים שייכים זה לזה.
לדוגמה: העם היהודי הוא לאום - יש לו שפה משותפת (עברית), היסטוריה משותפת וחלום לחיות בארץ ישראל.
3. מהי ציונות?
המורה כותב על הלוח את המילה "ציונות" ושואל את התלמידים: מה אומרת לכם המילה הזו? איזו מילה מסתתרת בתוך המושג? (ציון).
המורה מסביר: ציונות היא אהבה לארץ ישראל והיא מבטאת את הרצון של העם היהודי לחזור אליה ולהקים בה מדינה משלו.
המילה 'ציונות' באה מהמילה "ציון", שהיא שם עתיק לירושלים.
ירושלים היא לא רק עיר היסטורית - היא גם מקום המקדש, הלב הרוחני של העם היהודי.
הציונות שואפת לחזור לארץ והציונות הדתית שואפת גם להחזיר את הרוח והקדושה למרכז החיים.
4. מהי ציונות דתית?
המורה כותב על הלוח את המילה "דתית" ושואל: מה המילה אומרת לכם?
המורה מסביר: ציונות דתית היא ציונות שמקורה באמונה ובתורה.
היא רואה בהקמת מדינת ישראל לא רק חלום לאומי אלא שליחות דתית וחלק מתהליך הגאולה.
5. הכרת דמותו של חוזה המדינה, בנימין זאב הרצל. המורה מציג את דמותו של הרצל (על-פי הנספחים).

פתיחה - הבנת מהות הראיה הציונית דתית - מבט של אמונה בתוך המציאות

מטרה: חיזוק ההבנה, שיתוף פעולה, עיבוד מידע חזותי ומילולי

מה עושים?

צופים בסרטון הופעת שכינה בהקמת המדינה ובתפילה לשלום המדינה, אבות פרק ג', משנה ו הרב אופיר מזרחי, מיזם תפילה באהבה.
עורכים דיון ומחדדים את המבט של ראייה ציונית דתית.

מה צריך?

קישור לסרטון

למידה פעילה

מטרה: הבנת הנקרא, שיתוף פעולה, עיבוד מידע חזותי ומילולי

מה עושים ? קוראים את הטקסט ועונים על השאלות.

מה צריך?

קטע קריאה ושאלות [נספח 2]

עיבוד וסיכום

מטרה: דמיון, הבעה מילולית ובין-אישית

מה עושים ?

1. ממחזים סיטואציות מקום המדינה - התלמידים קוראים את הסיטואציות ומחליטים איזו מהן הם ימחזו.
2. שיתוף אישי בסיום השיעור עם משפט מסכם.

מה צריך?

אביזרים להצגה, סיטואציות מקום המדינה [נספח 3]

להמשך המסע

כתיבת טקסט קצר: 'איך אני תורם למדינה שלי?' או 'גם אני מגשים חלום'. מציגים בכיתה בשיעור הבא.

צידה לדרך [נספחים]

נספח 1: הכרת דמותו של הרצל. אפשר על ידי הסרטים הבאים: חלקם או כולם לפי בחירת המורה : חדשות מן העבר- הרצל, הקונגרס הציוני ותוכנית אוגנד ה המהדורה - מה אתם יודעים על חוזה המדינה בנימין זאב הרצל? שרגא ביש גדא - בנימין זאב הרצל שירים : הרצל סבא טוביה - סיפורה של מדינה - הרצל

בעזרת ה'

שם: _____

תאריך: _____

המדינה שלי – בין חלום להגשמה

לפני יותר ממאה שנה, לעם היהודי לא הייתה מדינה משלו. יהודים חיו בארצות שונות בעולם, לעיתים בתנאים קשים. בהרבה מקומות הם לא הרגישו בטוחים ולא יכלו לדבר בשפתם או לחיות לפי התרבות והמסורת שלהם. בתקופה זו נולד רעיון חשוב שנקרא הרעיון הציוני. ציונות היא אהבה לארץ ישראל ורצון של העם היהודי להקים בה בית לאומי.

מה זה בית לאומי?

בית לאומי הוא מקום בטוח שבו העם היהודי יוכל לחיות יחד, לדבר בשפה שלו, לקיים את התרבות שלו, עם חוקים משלו – מדינה ששייכת לעם היהודי.

הציונות הדתית ראתה בבית הלאומי לא רק פתרון מדיני-לאומי, אלא גם חלק מתהליך הגאולה, קיום מצוות יישוב הארץ והגשמת חלום הנביאים על שיבת ציון.

אדם חשוב שפעל למימוש הרעיון הזה היה בנימין זאב הרצל. הוא האמין שאם היהודים ירצו ויפעלו יחד – הם יצליחו להגשים את החלום. הוא אמר: "אם תרצו – אין זו אגדה".

יהודים מכל העולם התחילו לעלות לארץ ישראל, לבנות יישובים, לשתול עצים, ללמוד עברית ולהקים מוסדות. הם עבדו קשה כדי להפוך את החלום למציאות.

בשנת 1948, לאחר הרבה שנים של מאמצים, נוסדה מדינת ישראל – הבית הלאומי של העם היהודי. בציונות הדתית נתפסת מדינת ישראל גם כמתנה אלוקית ואתחלתא דגאולה.

ענו על השאלות הבאות:

1. השלימו את המשפטים:

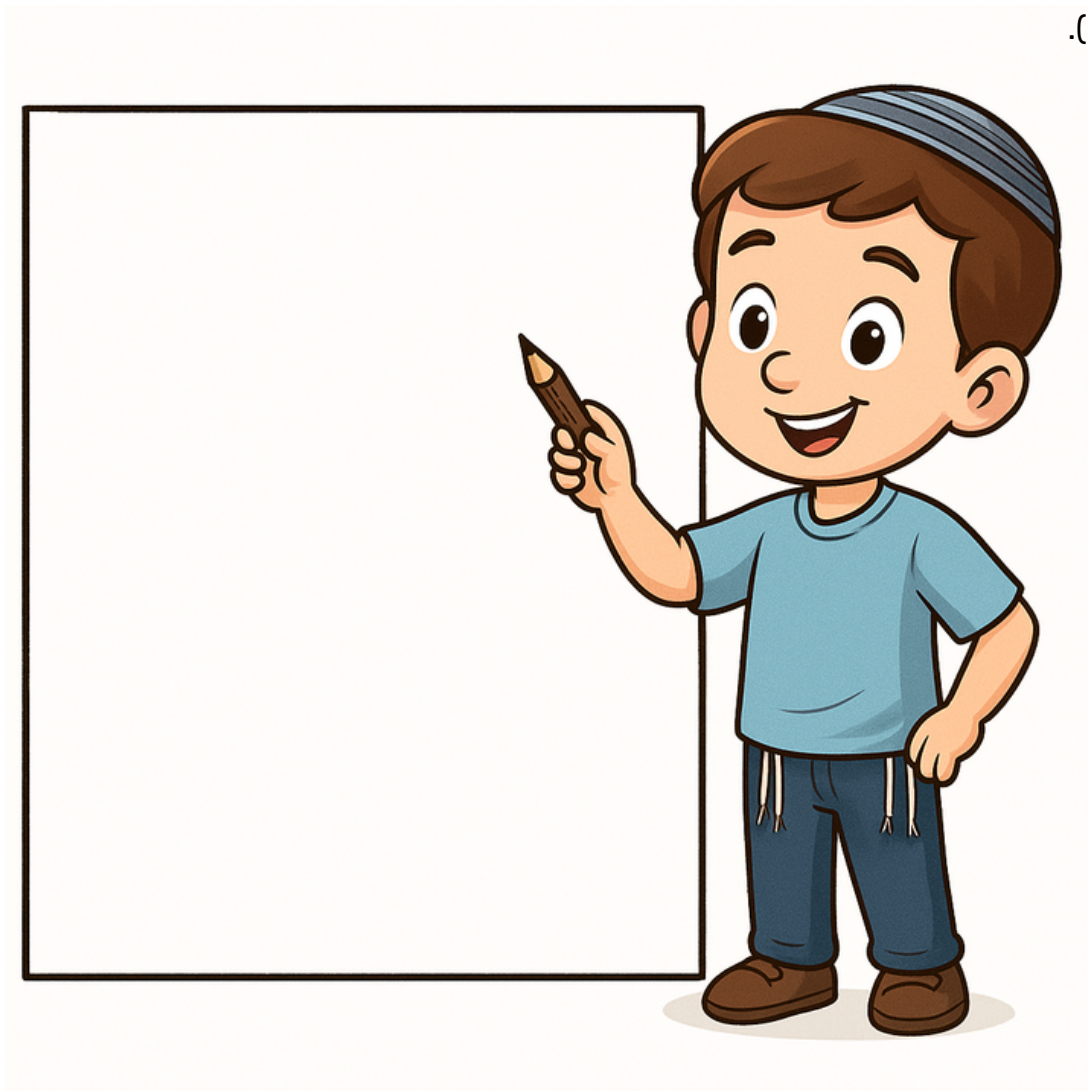
- א. ציונות היא אהבה ל_____ ורצון להקים בה .
- ב. בית לאומי הוא מקום שבו העם יכול לחיות יחד בשפה ו משלו.
- ג. בנימין זאב הרצל אמר: "_____ – אין זו אגדה".
- ד. היהודים החלו לעלות לארץ ישראל, לבנות _____ וללמוד _____.
- ה. הציונות הדתית רואה בהקמת מדינת ישראל גם חלק מתהליך _____.

2. ענו על השאלות – נכון או לא נכון (סמנו במעגל):

- א. לפני יותר ממאה שנה הייתה לעם היהודי מדינה משלו. נכון / לא נכון
- ב. ציונות היא הרצון של העם היהודי לחיות בגלות. נכון / לא נכון
- ג. בנימין זאב הרצל אמר: "אם תרצו – אין זו אגדה". נכון / לא נכון
- ד. מדינת ישראל נוסדה בשנת 1948. נכון / לא נכון
- ה. הציונות הדתית רואה במדינת ישראל מתנה אלוקית. נכון / לא נכון

3. ציור

ציירו את מדינת ישראל כפי שהיא נראית בדמיון שלכם, עם דברים שחשובים לכם שיהיו בה – גם דברים גשמיים (בתים, יישובים, עצים, חיילים) וגם דברים רוחניים (בתי כנסת, תורה, קדושה, עזרה לזולת).

4. שאלות פתוחות

- א. מדוע לדעתכם היה חשוב לעם היהודי שיהיה לו בית לאומי?
- ב. איך לדעתכם הרגישו היהודים שחיו בגלות בלי מדינה?
- ג. איזה חלק מהטקסט הכי אהבתם ולמה?
- ד. איך הציונות הדתית מוסיפה עוד משמעות לבית הלאומי שלנו?
- ה. מה אתם יכולים לעשות היום כדי להמשיך להגשים את החלום?

תמונה 1: הרצל וחלום המדינה

מקום: אירוע ציוני באירופה, לפני יותר ממאה שנה
דמויות: בנימין זאב הרצל, דוד (חבר ציוני), רחל (חברה ציונית)

הרצל:

"אם תרצו – אין זו אגדה.

מטרתנו: הקמת בית לעם היהודי בארץ ישראל.

לא נוכל להמשיך לחיות בגלות, רחוקים מהארץ שלנו".

דוד:

"אבל איך נוכל להגשים את זה?"

הרצל:

"בפעולה משותפת, בארגון ובעבודה עקבית – נוכל להקים בית לאומי".

רחל:

"אני מאמינה בדברייך, הרצל. שמעתי גם מהרב קוק שאמר: 'הציפייה לגאולה היא

הכוח החיוני המפרנס את נשמתנו'.

החזון שלך יחד עם דברי הרב מחזקים את התקווה שלנו לעתיד של עם ישראל

בארץ הקודש".

תמונה 2: רבנים ותמיכה ברעיון הציוני

מקום: ישיבת רבנים

דמויות: הרב אברהם יצחק הכהן קוק, התלמיד יוסף

הרב קוק:

"רבים מאתנו, הרבנים, מבינים שהציונות היא לא רק רעיון מדיני,

אלא דרך התורה עצמה להחזיר את עם ישראל לארצו ולבנות לו עתיד

בטוח.

כמו שאמרתי: 'הארץ הזאת איננה סתם אדמה – היא קדושה, היא

חלק מחיי התורה, והיא רוח חיים לעם ישראל'".

יוסף:

"אז דווקא מתוך התורה רואים את העומק האמיתי של בניין הארץ

ויישובה?"

הרב קוק:

"צודק מאוד, יוסף. דווקא מתוך האמונה והמצוות מתגלה לנו שהבניין

של ארץ ישראל הוא חלק מהשליחות שלנו. ככל שנרבה בתורה

ובמצוות, כך תתחזק גם מדינתנו ותהפוך למקום של אור לעם ישראל

ולעולם".

תמונה 3: חלוצים עובדים בקיבוץ

מקום: קיבוץ בעמק יזרעאל, לפני כמאה שנה

דמויות: יצחק (חקלאי), מרים (נערה צעירה)

יצחק: "אנחנו עובדים קשה, שותלים עצים ובונים את הארץ יום אחרי יום."

מרים: "אני רוצה שגם הילדים שלנו יגדלו כאן בבטחה וימשיכו לבנות את

המדינה."

יצחק: "זו המשימה שלנו – להפוך את החלום של הרצל למציאות חיה

ונושמת."

תמונה 4: הכרזת העצמאות

מקום: תל אביב, 14 במאי 1948

דמויות: דוד בן-גוריון, דני (חבר מועצת העם)

בן-גוריון:

"אנו מכריזים בזאת על הקמת מדינת ישראל – מדינה יהודית

עצמאית בארץ ישראל!"

דני:

"זוהי היסטוריה! סוף כל הגלות, תחילתה של מדינה חזקה ובטוחה."

בן-גוריון:

"כולנו אחראים על בניית המדינה – על השלום, הביטחון והעתיד של

עמנו."

דני (מוסיף):

"ואנו מאמינים שזהו גם קיום חזון הנביאים, שהעם שב לארצו בחד

ה'. מדינת ישראל היא לא רק הישג מדיני – היא גם הגשמה של

תקוות הדורות ושליחות אמונית."

תמונה 5: ילדים חוגגים את יום העצמאות הראשון

מקום: רחוב בישראל, יום העצמאות הראשון

דמויות: יואב (ילד), נועה (ילדה), רבקה (אימא), יוסי (אבא)

יואב:

"אני כל־כך שמח שהמדינה שלנו נולדה! עכשיו יש לנו בית אמיתי!"

נועה:

"נחגוג ביחד, נניף דגלים ונשיר שירים של תקווה".

רבקה:

"אנחנו גאים בכם, הילדים שלנו. אתם דור העתיד של מדינת ישראל".

יוסי:

"יום עצמאות שמח, משפחה יקרה".

נועה (מוסיפה):

"כמו שאמר הנביא: 'ושבתי את שבות עמי ישראל... ונטעתים על אדמתם' –

זה לא רק חג לאומי, זה גם חג של אמונה ושל גאולה".

תמונה 6: תלמידים בכיתה לומדים על הקמת המדינה

מקום: כיתה בבית ספר

דמויות: המורה מיכל, דניאל (תלמיד), שירה (תלמידה)

המורה מיכל:

"ילדים, לדעתכם למה היה חשוב להקים מדינה לעם היהודי?"

דניאל:

"כדי שיהיה לנו מקום לשמור על השפה והתרבות שלנו".

שירה:

"כדי שנוכל לחיות כאן בשלום, בלי פחד"

המורה מיכל:

"נכון מאוד. הרבה אנשים עבדו, נלחמו והאמינו – כדי שאנחנו נוכל לגדול במדינה שלנו, וגם מתוך התורה שלנו למדנו שהקמת מדינת ישראל היא שלב חשוב בגאולה ובה אפשר לקיים חיים של תורה ומצוות בארץ האבות".

ילדים חוגגים את יום העצמאות הראשון

מקום: רחוב בישראל, יום העצמאות הראשון
דמויות: יואב (ילד), נועה (ילדה), רבקה (אימא), יוסי (אבא)

יואב:

"אני כל כך שמח שהמדינה שלנו נולדה! עכשיו יש לנו בית אמיתי".

נועה:

"נחגוג ביחד, נניף דגלים ונשיר שירים של תקווה".

רבקה:

"אנחנו גאים בכם, הילדים שלנו. אתם דור העתיד של מדינת ישראל".

יוסי:

דניאל:

"כדי שיהיה לנו מקום לשמור על השפה והתרבות שלנו".

שירה:

"כדי שנוכל לחיות כאן בשלום, בלי פחד".

המורה מיכל:

"נכון מאוד. הרבה אנשים עבדו, נלחמו והאמינו –

כדי שאנחנו נוכל לגדול במדינה שלנו".